

PÄÄTÖKSET

- Nrot** 1) 485/2019
2) 486/2019
Dnrot 1) ESAVI/13894/2019
2) ESAVI/14116/2019

Annettu julkipanon jälkeen
11.12.2019

- ASIAT** 1) Kalatien rakentaminen Kosken vesivoimalaitoksen ohi Kiskonjoella, Salo
2) Kalatien rakentaminen Hålldamin padon ohi Kiskonjoella, Salo
- HAKIJA** Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 17.4.2019 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa kalateiden rakentamiseen Kosken vesivoimalaitoksen ja Hålldamin padon ohi Kiskonjoella Salon kaupungissa sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 2 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKETTA KOSKEVAT SOPIMUKSET JA LAUSUNTO

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (kalatalouspalvelut) ja Kosken kartano (**AA**) ovat 21.5.2019 solmineet sopimuksen koskien Kosken voimalaitospadon ja Hålldamin padon kalateiden rakentamista, käyttöä ja omistusta.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (kalatalouspalvelut) ja Kosken vesivoimalaitoksen omistaja Vuorilinnan Voima Oy ovat 7.4.2015 solmineet kalankulun edistämistä koskevan yhteistyösopimuksen Kiskonjoessa sijaitsevilla Kosken voimalaitoksella ja Hålldamin säännöstelypadolla.

Museovirasto on 5.7.2017 antanut Kosken vesivoimalaitospadon ja Hålldamin säännöstelypadon kalatiehankkeita koskevan lausunnon. Hankkeet

voidaan lausunnon mukaan toteuttaa, kun otetaan lausunnossa mainitut alueen maisemointiin ja töiden aikaiseen arkeologiseen valvontaan liittyvät ehdot.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Kiskonjoki on yksi eteläisen Suomen jokivesistöistä, joiden on todettu soveltuvan uhanalaisen meritaimenen ja lohen elin- ja lisääntymisympäristöksi. Kiskonjoessa on kuitenkin useita nousuesteitä, jotka estävät kalojen pääsyn lisääntymisalueille vesistön yläosiin. Alin nousueste on Kosken voimalaitospato, jonka alle vaelluskaloilla on nousuyhteys. Kosken padon yläpuolella on myös nousuesteenä toimiva Hålldamin säännöstelypato. Kosken ja Hålldamin padot estävät kalojen nousun merkittävälle osalle Kiskonjoen valuma-alueen potentiaalisia lisääntymisalueita. Kosken ja Hålldamin kalatiet on todettu valtakunnallisesti tärkeiksi ja kohteet on nostettu kansallisen kalatiestrategian mukaisiksi kärkikohteiksi.

Kalateiden tarve Kiskonjoella on tunnistettu jo vuosia sitten. Viimeisimmät suunnitelmat kalateiden rakentamiseksi Kosken voimalaitokselle ja Hålldamiin on tehty Uudenmaan ympäristökeskuksessa (sittemmin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) 2000-luvun alussa, mutta kalateitä ei toteutettu. Vaelluskalojen vaellus- ja lisääntymismahdollisuuksien tärkeys tiedostettiin entistä laajemmin 2010-luvulle tultaessa, jolloin myös julkinen rahoitus kalateille kääntyi kasvuun. Nykyisen suunnitelman käynnistyminen on seurausta muun muassa laajasta Freshabit Life IP -hankkeesta, jossa Kiskonjoki on yksi hankkeen kohteista, sekä voimalaitoksen omistajan myötämielisestä suhtautumisesta kalateiden rakentamiseen.

Kaavoitus

Kosken kylän tai Slussinkosken alueella ei ole voimassa olevaa osayleis- tai asemakaavaa Salon tai Raaseporin alueilla. Alueella on voimassa maakuntakaavoja. Ympäristöministeriö vahvisti 12.11.2008 Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuuston kokouksessaan 11.12.2006 hyväksymän Salon Seudun maakuntakaavan.

Salon seudun maakuntakaavassa Kosken alueella on merkintä sra128 eli maakunnallisesti arvokas maisema tai kulttuuriympäristö. Suunnittelumääräys alueelle on seuraava:

- Suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla maiseman arvoja turvaavia ja edistäviä.
- Rakentamisen tulee kohdistua aukeamien reunoille olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen.
- Suunnittelu- ja rakentamistoimenpitein tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä.

Kaavassa on Kiskonjoen varrella myös merkintä sm112 eli muinaismuistokohde.

Suunnittelumääräys on seuraava:

- Muinaisjäännökset tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa.
- Museoviranomaisilta on muinaisjäännöslain mukaisesti pyydettävä lausunto suunnitelmista ja toimenpiteistä alueella

Kaavassa Slussinkosken alueella on myös merkintä pohjavesialueesta. Suunnittelumääräys on seuraava:

- Suunnitelmissa ja toimenpiteissä alueella on otettava huomioon pohjaveden suojeleminen siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyyttä ei vaaranneta.
- Vesiensuojeluviranomaisille on suunnittelu- ja rakentamistoimenpiteiden yhteydessä varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Natura-alue

Kiskonjoen vesistön Natura-alue (FI0200083) sijaitsee Varsinais-Suomen ja Uudenmaan maakunnan rajalla Salon ja Raaseporin kaupunkien alueilla. Kiskonjoen vesistön Natura -alue muodostuu Kiskonjoen vesistön (24.) alasta eli Kirkkojärven jälkeisestä mereen laskevasta joesta. Natura-alue sijoittuu valuma-alueille 24.021, 24.011-12 ja rannikon välialueelle 82.V015. Koskenkosken vesivoimalaitoksen alapuolella Kiskonjoki laajenee ruohikkomaiseksi Saarenjärveksi (24.012.1.001). Saarenjärvi ja siitä noin 300 m koilliseen sijaitseva Vähäjärvi kuuluvat myös valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Saarenjärven alapuolella sijaitsee joen komein koski, Latokartanonkoski, jonka kautta Kiskonjoki virtaa Perniönjoen (24.04) yhtymäkohtaan. Lopulta Kiskonjoen ja siihen alajuoksulla yhtyvän Perniönjoen vedet laskevat Kiskonjoen vesistön suistoalueella matalaan merenlahden pohjukkaan, Laukanlahteen entisten Perniön ja Särkisalon kuntien rajalla.

Kiskonjoen vesistön luonnontilaisuutta on vuosien aikana muutettu rakentamalla, perkaamalla, pengertämällä ja säännöstelemällä. Joen varrella on toiminut aikoinaan mm. rautaruukki, Aijalan kuparikaivos ja jokea on käytetty malmin ja puutavaran kuljetusreittinä. Höyrylaiva Elsa liikennöi Kiskon Kirkkojärvelle 1800-luvulla. Jo Kosken rautaruukin perustaminen vuonna 1697 samensi aikanaan joen vettä ja heikensi simpukkakantaa. Näsen rautatehtaan toimintoja varten rakennettiin vuonna 1834 Latokartanonkosken yläosaan Hamarinkosken säännöstelypato. Kiskonjokea syvennettiin jokea perkaamalla mereltä Latokartanon (Näsen) rautatehtaalle, edelleen Kosken ruukille ja aina Vihiniemelle asti vuonna 1845. Nykyisin Kiskonjoen vesialuetta säännöstellään lähinnä vesivoimatuotannon tarpeisiin Koskenkosken vesivoimalaitoksella.

Kiskonjoen vesistön Natura-alueella esiintyy yhdeksän luontodirektiivin mukaista suojeltavaa luontotyyppiä. Kosken säännöstelypadon ja tilustien sillan välinen alue on merkitty luontotyyppiltään vaihtumissuoksi ja rantasuoksi (7140). Kosken padon ja Kirkkojärven välinen alue on luokiteltu luontotyyppiltään Fennoskandian luonnontilaiseksi jokireitiksi (3210).

Alueella esiintyy luontodirektiivin liitteen II lajit: vuollejokisimpukka, nahkainen, pikkunahkainen, täplälampikorento ja saukkoa sekä yksi salassa pidettävä nilviäislaji.

Pohjavesialueet

Alueella sijaitsee vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue Koski (Id 0258651). Alue sijaitsee Kanniston-Kollarinpellon alueella ja alue rajautuu Slussinkoskeen.

Alue muodostuu pääasiassa joki- ja rantakerrostumista. Muodostuman aines on keskikarkeaa hiekkaa. Hiekkakerrostumien välissä on karkeampia sorakerrostumia. Aines on puhdasta ja hyvin lajittunutta. Pohjavesi virtaa alueella kohti Kiskonjokea. Pohjavesialueelle ei ole tehty suojelusuunnitelmaa. Alueella on yksi vedenottamo.

Vesistötiedot

Kiskonjoki kuuluu Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueeseen. Vesistö sijaitsee Salossa ja pieneltä osin itäreunasta Raaseporin, Karjalohjan, Lohjan ja Nummi-Pusulän alueella. Kosken voimalaitos sijaitsee Kosken kylässä ja Hålldamin pato siitä noin 2,1 km etäisyydellä ylävirrassa Slussinkoskessa.

Kiskonjoen valuma-alue on melko runsasjärvinen järvisyyden ollessa Saarenjärven alapuolella noin 8,4 %. Keskeisimmät järvet ovat Kirkkojärvi, joka on valuma-alueen keskusjärvi, ja siihen luoteesta laskeva Hirsijärvi, idästä laskeva Iso-Kisko sekä pohjoisesta laskeva Enäjärvi.

Perniönjoen valuma-alue on tyypillinen varsinaissuomalainen vähäjärvinen valuma-alue, jonka pääuoma Perniönjoki laskee Kiskonjokeen vain noin 6,5 km merestä yläjuoksulle päin meriveden korkeusvaihteluiden vaikutusalueelle. Kiskonjoki laskee Saaristomereen Särkisalon kohdalla. Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueen pinta-ala on 1 047 km², josta Kiskonjoen valuma-alueen pinta-ala on noin 630 km².

Saarenjärvi, Kirkkojärvi, Iso-Kisko ja Hirsijärvi ovat säännösteltyjä järviä. Keskeisistä järvistä vain Enäjärvi on säännöstelemätön. Kirkkojärveä ja Iso-Kiskoa säännöstellään voimatalouden tarpeisiin. Hirsijärven ja Saarenjärven säännöstelyiden tarkoitus on hallita järvien vedenkorkeuksia.

Kiskonjoen virtaamia on mitattu Koskenkoskessa vuodesta 1963 lähtien. Vuosien 1980–2016 keskivirtaama oli 5,9 m³/s. Suurin vuorokausivirtaama, 70 m³/s, mitattiin toukokuussa lumien sulamisen yhteydessä vuonna 1966. Viime vuosien suurimmat virtaamat on mitattu vesistöalueelle osuneen rankkasateen jälkeen marraskuussa 1980 ja elokuussa 2005, jolloin vuorokausivirtaamat olivat 33–34 m³/s.

Pitkään kestävien vesisateiden ja lumen sulamisten seurauksena 2000-luvulla on useina talvina esiintynyt talvitulvia, minkä takia voimalaitoksella on ollut merkittäviä ohijuoksutuksia. Sadanta oli poikkeuksellisen vähäinen vuosina 2002–2003, jolloin virtaamat pysyivät pieninä myös talviaikana. Vuoden 2006 kesä oli erityisen kuiva ja virtaamat Kiskonjoen vesistössä ja Kiskonjoessa olivat hyvin pieniä ja tyrehtyivät ajoittain kokonaan. Edellisen kerran vastaava kuivuus oli 1940-luvulla. Vuonna 2006 virtauksettomia päiviä oli 24 kappaletta. Kuukauden keskivirtaama oli heinäkuussa $0,7 \text{ m}^3/\text{s}$, elokuussa $0,3 \text{ m}^3/\text{s}$, syyskuussa $0,7 \text{ m}^3/\text{s}$ ja lokakuussakin vain $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$.

Kosken vanhassa uomassa virtaama tällä hetkellä on suurimman osan vuotta $0,00 \text{ m}^3/\text{s}$, voimalaitoksen käyttäessä kaiken veden alle $10 \text{ m}^3/\text{s}$ virtaamilla. Patoluukkujen ollessa kiinni, hyvin pieni virtaama syntyy lähinnä padon vähäisistä suotovesistä ja vanhan uoman oman valuma-alueen valunnasta. Käytännössä virtaama on niin pieni, että kaloilla ei ole elinmahdollisuuksia uomassa.

Vedenlaatu

Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueen veden laatua heikentävät veden sameus, runsasravinteisuus ja sinileväesiintyvät sekä paikoin rehevöityminen. Vesistöalueen tilaan vaikuttavat erityisesti Kiskonjoen alaosan ja Perniönjoen valuma-alueen peltovaltaisuus, peltojen sijoittumien vesistön varsille sekä fosforiluokaltaan korkeiden ja jyrkähköjen peltojen suuri osuus valuma-alueella.

Kiskonjoessa virtaava vesi saattaa olla kesäisin melko kirkasta, mutta tulva-aikana se voi muuttua hyvin sameaksi. Veden hygieeninen laatu on yleisesti ottaen hyvä. Happipitoisuus on ollut yli 7 mg/l ympäri vuoden, joten arvokalojen ja pohjaeläinten kannalta veden happipitoisuus on ollut riittävä. Myöskään veden happamuus ei aiheuta haittoja vesieliöstölle. Kiskonjoen Saarenjärven yläpuolinen jokialue on ekologiselta tilaltaan arvioitu tyydyttäväksi, ja alaosan on todettu olevan osin tyydyttävässä ja osin välttävässä tilassa. Yläosan ravinne- ja kiintoainepitoisuudet ovat alaosaa pienempiä, mutta molempien fysikaaliskemiallinen veden laatu on välttävä.

Veden laatua Kiskonjoessa Kosken kylän kohdalla ei ole seurattu. Veden laadusta kertoo kuitenkin melko hyvin yläpuolisen Kirkkojärven pintakerroksen veden laatu, jota on seurattu säännöllisesti. Veden laatu ei olennaisesti muuttune noin $5,5 \text{ km}$ matkalla Kirkkojärvestä Kosken kylän kohtaan. Veden laatua on kattavimmin seurattu Kirkkojärven näytepisteellä ”Samppas”, jolla pintaveden (syvyysvyöhyke $0\text{--}4 \text{ m}$) keskimääräinen kokonaisfosforipitoisuus oli $56 \text{ }\mu\text{g/l}$ ja kokonaistyyppipitoisuus $1\,050 \text{ }\mu\text{g/l}$. Veden pH on lähes neutraali, keskiarvon ollessa $6,9$.

Vesivoima

Ensimmäinen Perniön Kosken ruukin toimintaa ja säännöstelyoikeutta koskeva lupa (privilegio) annettiin vuonna 1679, jonka jälkeen säännöstelyoikeutta on käsitelty useissa eri yhteyksissä eri oikeusprosessien aikana. Viimeisin oikeusprosessi käytiin 1900-luvun alussa. Vuonna 1826 on katselmuksessa määritelty Hålldamin padotuskorkeus. Vanhoissa päätöksissä ei ole määräyksiä alimmista vedenkorkeuksista tai minivirtaamasta.

Voimalaitospato säännöstelee Kiskonjoen vedenkorkeutta noin 2,5 km matkalla voimalaitoksen ja Hålldamin padon välillä. Voimalaitoksen omistajalla on myös Kirkkojärven säännöstelyoikeus, joka toteutetaan Hålldamin säännöstelypadolla. Voimalaitoksen yläveden ja Kirkkojärven vedenkorkeuden korkeusero on vajaa metri. Voimalaitoksen ja Hålldamin välisessä joessa säännöstelyväli on noin 10 cm kaikissa virtaamatilanteissa vedenkorkeuden ollessa keskimäärin noin $N_{2000}+26,10$ m.

Koskenkosken voimalaitospato on rakennettu betonista ja kivistä kalliope rustalle. Voimalaitoksen putouskorkeus on 8,4 m ja teho 0,5 MW. Pato kuuluu patoturvallisuuslain piiriin ja se on luokiteltu 0-padoksi. Padolla on tehty korjaus- ja muutostöitä vuosina 2002 (voimalaitoksen tuloputken uusiminen) ja 2004–2005, jolloin säännöstelypato saneerattiin. Kahdesta vanhasta turbiinista toinen on museoitu ja korvattu kahdella automaattisesti toimivalla koneistolla, jotka pystyvät hyödyntämään $1 \text{ m}^3/\text{s}$ – $5 \text{ m}^3/\text{s}$ virtaaman, ja toisen vanhan käsisäätöisen turbiinin ollessa käytössä, laitos voi hyödyntää enimmillään $10 \text{ m}^3/\text{s}$ virtaaman. Korjaus- ja muutostyöt on tehty aikaisempien lupien lupamääräysten nojalla.

Vesi ohjataan voimalaitokselle säännöstelypadon pohjoispuolelta lähtevää kanavaa ja putkea myöten. Säännöstelypadon alapuoliseen koskeen vettä johdetaan silloin, kun joen virtaama ylittää voimalaitoksen enimmäisvirtaaman. Juoksutus tapahtuu automaattisesti säätyvien patoluukkujen kautta.

Vaelluskalasto

Kiskonjoen vesistössä esiintyy vaelluskaloja Kiskonjoen ja Perniönjoen osalualueilla. Vesistön alaosan jokiin ja puroihin vaeltaa merestä useita eri kalalajeja lisääntymään, muun muassa taimen, vimpa, vaellussiika, nahkiainen ja satunnaisesti myös lohi. Kiskonjoen vesistössä on myös istutuksista peräisin olevaa ankeriasta. Vesistöön nousee merestä lisäksi muitakin lajeja, joita ei pidetä varsinaisina vaelluskaloina, kuten kuore, ahven, kuha, salakka, hauki, lahna ja useita eri särkikaloja. Virtavesissä tavataan yleisesti paikallisina lajeina muun muassa kivisimppua, kivennuoliaista, töröä, pikkunahkiaista sekä kolmi- ja kymmenpiikkiä. Virtavesien lajistoon kuuluvat myös jokirapu ja istutusperäinen täplärapu.

Lohi (*Salmo salar*)

Historiatietojen mukaan Näsen kartanon tileissä hankitusta ja lähetetystä tavarasta vuodelta 1559 mainitaan, että tilaan kuuluvasta lohikalastamosta häkeillä saatiin 1,5 tynnyriä lohia. Kiskonjoen alkuperäinen lohikanta kuitenkin kuoli sukupuuttoon ilmeisesti 1960-luvun jälkeen. Hurme (1962) toteaa paikkakuntalaisten kertoneen lohen ja taimenen nousseen kesäisin ja syksyisin runsaanlaisesti Kiskonjoen Latokartanonkoskeen kutemaan. Taimenta on esiintynyt enemmän kuin lohta. Kyseisten lajien pyyntiä on harjoitettu rauhoitusaikoinakin haavilla, uistimella ja ongella. Latokartanonkosken sähkökoekalastuksessa on havaittu luonnossa syntyneitä lohenpoikasia. Lohi lukeutuu havainnon perusteella Kiskonjoen vesistön nykyiseen kalalajistoon.

Harjus (*Thymallus thymallus*)

Kiskonjoen vesistössä esiintyy harjusta Hirsijärven alueella (24.06) Mommolankoskessa ja Kurkelanjoen alueen (24.03) Kärkelänskoskessa. Mommolankosken harjukset ovat todennäköisesti peräisin Hirsijärven läheiseen Lamijärveen tehdyistä istutuksista. Kärkelänskosken harjukset ovat todennäköisesti myös istutusperäisiä.

Vaellussiika (*Coregonus lavaretus*)

Kiskonjoen Latokartanonkosken alaosaan nousee vuosittain merkittäviä määriä kutukypsiä vaellussiikoja lisääntymään. Vaellussiikoja on saatu saaliiksi Latokartanonkosken sähkökoekalastuksissa. Vaellussiikojen kutualueet sijaitsevat havaintojen mukaan kosken alaosassa puretun patokynnyksen alapuolella.

Vimpa (*Vimba vimba*)

Vimpaa nousee havaintojen mukaan Kiskonjokeen huomattavia määriä. Kiskonjoessa Latokartanonkoski on merkittävä lisääntymisalue.

Ankerias (*Anguilla anguilla*)

Ankeriasta esiintyy Kiskonjoen vesistön useissa eri järvissä istutettuna. Kiskonjoen ankeriaskanta on todennäköisesti kokonaan istutusten varassa ankeriaskantojen heikentymisen vuoksi. Ankeriaat varttuvat sisävesissä ja sukukypsyyden lähestyessä ne vaeltavat sisävesistä kohti Atlantin Sargassomerta lisääntyäkseen siellä.

Taimen (*Salmo trutta*)

Koekalastusten mukaan Kiskonjoen vesistön tärkeimmät taimenen esiintymisalueet ovat Perniönjoen alaosa sivupuroineen, Kiskonjoen Latokartanon kosken alue, Aneriojoen alue, Kärkelänjoen ja Myllyjoen alue ja Varesjoen alue. Merivaelteista taimenta on tavattu Kiskonjoen alaosilla erityisesti Kiskonjoen Latokartanon kosken ja Perniönjoen alueilla. Vaelluskalojen nousu on tällä hetkellä mahdollista merestä Kiskonjoen Kosken voimalaitospadolle asti ja Perniönjoessa Hamarinkosken padolle. Taimenta on aikoinaan istutettu ainakin Kiskonjoen alaosalle ja Kärkelänjoen alueelle. Nykyään taimenta ei istuteta Kiskonjoen vesistöalueelle.

Simpukat

Jokisimpukoista vesistössä esiintyy vuollejokisimpukkaa (*Unio crassus*) ja toista salassa pidettävää simpukkalajia, jotka ovat EU:n luontodirektiivillä erityissuojeltuja lajeja. Kiskonjoella on tehty simpukkasukelluksia vuonna 2017.

Linnusto

Kiskonjoen Natura-alueen jokiosuudella sorsalinnuista pesivät sinisorsa (*Anas platyrhynchos*), telkkä (*Bucephala clangula*), haapana (*Anas penelope*) ja tavi (*Anas crecca*), joista runsain oli sinisorsa. Pesiviä kurkia (*Grus grus*) jokiosuudelta löytyi kaksi paria. Rantakanoista Kiskonjoen Aijalan

luhtarannalla pesi ruiskääkkä (*Crex crex*). Kahlaajalinnuista pesiviä lajeja olivat metsäviklo (*Tringa ochropus*), taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*), liro (*Tringa glareola*) ja rantasipi (*Actitis hypoleucos*). Näistä ehdottomasti runsain laji oli rantasipi, jonka reviirejä löytyi melko tasaisesti pitkin jokireittiä. Joen rantapensaikoissa viihtyvät mm. useat yölaulajat, kuten satakieli (*Luscinia luscinia*), luhta- ja viitakerttunen (*Acrocephalus palustris* ja *A. dumetorum*). Lisäksi Kiskonjoen rehevissä ja lehtomaisissa rantametsissä pesivät peukalainen (*Troglodytes troglodytes*), kultarinta (*Hippolais icterina*) ja pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*). Lampolahti (1995) mainitsee Latokartanonkosken rantalehdoissa pesivän myös mustapääkertun (*Sylvia atricapilla*) sekä myllyraunioissa koskikaran (*Cinclus cinclus*). Vuonna 2011 nämä lajit eivät kuitenkaan kuuluneet pesimälajistoon. Latokartanonskoskella pesii myös kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*). Koskikara talvehtii Kiskonjoella Kupparkoskelta Kosken voimalaitoksen välisellä alueella sekä Pyölinkoskella. Jokivarressa löytyy myös runsaasti soveliaasta elinympäristöä tikkalinnuille. Reviirihavainnot varmistuivat harvinaistuneelle käenpiialle (*Jynx torquilla*), harmaapäätikälle (*Picus canus*), pikkutikalle (*Dendrocopos minor*) ja palokärjelle (*Dryocopus martius*).

Viitasammakko

Kalateiden alueilla ei ole havaittu viitasammakoita. Voidaan arvioida, että kalateiden kohtien elinolosuhteet eivät ole suotuisat viitasammakolle, joka viihtyy lähinnä suomalaisilla rantavyöhykkeillä.

Nisäkkäät

Kiskonjoen vesistön Natura-alue on kokonaisuudessaan saukon elinympäristöä. Vuonna 2013 alueella oli kaksi uros- ja 3–4 naarasreviiriä. Urosten reviirit sijaitsivat Kirkkojärvi-Mommolanjoki ja Koski-Saarenjärvi välisellä alueella. Reviirit olivat päällekkäiset Aijalan-Slussin alueella. Kosken vanha uoma ja Slussinkosken alueet on kartoitettu olevan saukon reviiriä.

Maisemalliset arvot

Kartoituksen mukaan Kosken ruukinalue muodostaa maisemallisesti eheän kokonaisuuden. Ruukin ympäristö on pääosin puoliavointa ja avointa maisematilaa. Maisematilan rajat muodostuvat pohjoisessa mäen harjanteesta ja etelässä laidunmaiseman reunalle sijoittuvista metsänreunavyöhykkeistä. 1900-luvun alun valokuvissa ruukin alue joen varressa näyttäytyy vielä maisematilaltaan avoimena alueena.

Nykyisin joen varteen kasvanut lehtimetsikkö jakaa laakson ja joen suuntaisen maisematilan peittäen näkymiä rannalta toiselle sekä joen suuntaisia näkymiä ruukkialueen läpi lounaaseen. Rannalta toiselle avautuu kuitenkin vielä näkymiä uunialueen tuntumassa sillan luona. Lisäksi sillalta avautuvat pitkät näkymät Kiskonjoen suuntaisesti koilliseen. Ruukin alueen kasvillisuutta leimaa kulttuurivaikutteisuus ja alueella on esimerkiksi tienvarsi-istutuksina runsaasti kookkaita jaloja lehtipuita, kuten tammia. Uoman lehtimetsikössä kasvaa mm. tervaleppää.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kosken ruukki on 1600-luvulla perustettu suurvalta-ajan rautaruukki, joka liittyy teollisuushistoriallisesti merkittävään Länsi-Uudenmaan rautaruukkien

ketjuun. Koskella 1800-luvun loppupuolelle harjoitetun raudan- ja kuparinjalostuksen ohella ruukinaluetta on muovannut muu Kiskonjoen vesivoimaan tukeutunut teollinen toiminta sekä karjatalous.

Kosken ruukinalue sijaitsee viljelysten ympäröimänä Kiskonjoen varrella ja jakautuu ruukinkartanon ja talousrakennusten alueeseen sekä tuotantorakennusten alueeseen. Ruukinkartano sivurakennuksineen ja kirkkoineen on korkealla mäellä, talousrakennukset omana ryhmänään mäen alarinteessä ja tuotantorakennukset joen toisella puolen. Ruukinalueelta johtavat puustutuksin reunustetut kujat Fiskarsin suuntaan ja Perniön kirkolle päin. Ruukin asemakaava on osittain peräisin 1600-luvulta ja 1730-luvulta, mutta lopullisen asunsa se on saanut 1900-luvun alussa puutarhasommitelmien valmistuttua.

Ruukinkartanoa ja työväenasuntoja, joiden vanhimmat osat ovat 1700-luvulta, ympäröi puisto. Päärakennus on alkuaan ollut keskeissalijakoinen, yksikerroksinen ja satulakattoinen. Päärakennusta on korotettu ja sekä sille että sivurakennuksille on luotu 1700-luvun kartanoarkkitehtuuria mukaileva ulkoasu säterikattoineen arkkitehti Jarl Eklundin 1920-luvulla suunnittelemassa korjaus- ja muutostyössä.

Kartanon pihapiirissä on 1780-luvulla Antskogin ruukilta siirretty kirkko. Tasavartisen ristikirkon korkealle kohoavat tynnyriholvit ovat puupintaiset. Ovelliset penkit ovat alkuperäiset. Alttarilaite, jonka keskushahmona on seisova Kristusfiguuri, sekä saarnastuoli kuuluvat barokkiajan veistotaiteen hienoimpiin taideteoksiin maassamme. Ne ovat todennäköisesti peräisin Burchardt Prechtin työpajasta Tukholmasta ja hankittu 1694 Uplannissa sijaitsevan Forsmarkin tehdasseurakunnan kirkkoon, josta ne on ostettu Koskelle 1800.

Kosken ruukin tärkeimmät tuotantorakennukset Kiskonjoen varrella ovat pääosin hävinneet. Kaksi erikoista metallin jalostukseen liittyvää rakennusta on säilynyt ja joen itärannalla lähellä siltaa on kaksi toisiinsa kiinni rakennettua, slagitiilestä holvattua hiiliuunia. Noin kahden kilometrin päässä joen yläjuoksulla on John von Julinin rakennuttama, 1826 valmistunut kanavasulku.

Karjatalousrakennukset ruukinkartanon alapuolella muodostavat tiiviin ja edustavan kokonaisuuden kaudelta, jolloin ruukki on muuttunut merkittäväksi maatilaksi. Ne on rakennettu slagitiilistä 1870-luvulla lukuun ottamatta tallia ja varastoa vuosilta 1919–1922.

Suunnitellut toimenpiteet

Kosken kalatie

Juoksutusrakenne ja kalatien yläpää

Kosken kalatie rakennetaan säännöstelypadon itäpuolelle. Kalatien yläpäähän asennetaan piirustusten mukainen betoninen juoksutusrakenne. Juoksutusrakenteeseen asennetaan ennen toteutusta määriteltävät ja erillisen

suunnitelman mukaiset juoksutuksen säätörakenteet. Säätörakenteet voivat olla settejä, neuloja, luukku tai näiden yhdistelmä. Juoksutusrakenteeseen on valmiiksi suunniteltu 6,0 m leveä seteillä säädettävä kynnys, johon setit on tarkoitus kiinnittää pulteilla ja joita settejä ei käytetä aktiiviseen juoksutuksen säätelyyn. Aktiivisesti käytettävät säätörakenteet voidaan myös rakentaa automaattisiksi ja kaukokäytettäviksi.

Juoksutusrakenteeseen asennetaan erillisen suunnitelman mukaisesti myös kalalaskuri. Laskurin vaatimat sähkö- ja elektroniikkayksiköt sijoitetaan viereisen historiallisen uunin sisälle.

Juoksutusrakenne asennetaan tiiviiseen pohjamaahan tai tiiviin moreeni-/mursketäytön päälle. Rakenteen alle asennetaan teräspontti, joka upotetaan tai juotetaan kiinni betonirakenteeseen. Ponttiseinä ulotetaan noin 1 m juoksutusrakenteen vasemmalle puolelle ja oikealla puolella kiinni olemassa olevaan betonipatoon. Ponttina käytetään ponttimallia Larsen VL603 tai vastaavaa. Pontit asennetaan tiiviiseen perusmaahan ja katkaistaan noin 20 cm maanpinnan alapuolelta muualla kuin juoksutusrakenteen kohdalla. Pontit ympäröidään tiiviillä moreenilla tai murskeella.

Kalatien rakenteet ja muotoilu

Kalatien kaivualueella kaivu ulotetaan joka kohdassa koskemattomaan pohjamaahan saakka. Kaivu tapahtuu arkeologin valvonnassa tutkimuskaivuna. Tarvittaessa louhitaan kalliota. Kaivun jälkeen kalatien alue täytetään ja muotoillaan maamassoilla suunnilleen kalatien muotoon ja tasoon, jonka päälle voidaan asentaa kalatien muut rakennekerrokset. Täyttömateriaalin tulee olla tiivistä moreenia tai mursketta. Täytössä voidaan käyttää paikalta kaivettuja massoja, jos ne ovat tiiviitä ja täten soveltuvat täyttöön.

Kalatien pinnan kivimateriaalina käytetään suunnitelman mukaista poikaskiveä 1+. Kerrospaksuus tulee olla noin 0,3–0,5 m riippuen pohjamaan mahdollisista kallioista ja kivisyydestä. Kiviverhous ulotetaan tasoon pituusleikkauksen mukainen vesipinta + noin 0,3 m. Lisäksi kalatiehen asennetaan isohkoja kiviä erityisesti syvänteiden ylä- ja alaosaan muodostamaan alueelle rauhallisemman virtauksen alue suojapaikaksi. Isompia kiviä käytetään myös muualla padottamaan vettä ja täten nostamaan vesipintaa uomassa. Kivipinnan muotoilussa on varmistettava, että kalatiessä on kulkukelpoinen reitti myös pienellä, 100 l/s virtaamalla. Kulkukelpoisessa reitissä on oltava noin 50 cm vesisyvyys.

Kalatien rakentaminen tehdään luonnonmukaisen kalatien rakentamisen periaatteiden mukaisesti. Uomasta tehdään piirustusten mukaisesti mutkitteleva. Kalatiehen tehdään tulvatasanne-tyyppisiä alueita, joilla leikataan niemekkeiden kärkiä ja loivennetaan luiskauksia paremmin maisemaan sopiviksi. Kahteen tasanteeseen tehdään myös pieni sivu-uoma. Isompia kiviä asennetaan erityisesti ulkokaarteisiin ja 2–3 kiven ryhminä nostamaan vedenkorkeutta uomassa. Niemekkeet tehdään tiiviistä maa-aineksesta (tiivis

moreeni tai murske) veden läpivirtauksen estämiseksi. Tiiviin kerroksen päälle asennetaan suodatinkangas (N3), jonka päälle tehdään pintaverhoilu.

Kalatien pohjasta tehdään monipuolinen siten, että pohjan pituuskaltevuudessa on luonnonmukaista kaltevuusvaihtelua. Erityisesti tiiviiseen pohjamaahan muotoillaan matalia kynnyksiä noin 6–7 metrin välein siten, että kynnykset nostavat veden pintaa ja estävät veden painumisen kokonaan kivien väliin. Kynnykset voidaan tehdä myös kivi-kynnyksinä monen kokoisesta kiviaineksesta, joissa kivien välit tiivistetään tiiviillä maa-aineksella tai murskeella.

Kalatien luiskat verhoillaan paikalta poistetulla humusmaalla ja nurmetetaan. Nurmetus ulotetaan kalatien pohjan kiveyksen yläreunaan saakka.

Kalatien alapää yhdistetään jouhevasti nykyiseen uomaan.

Kosken kalatiehen juoksutettava vesimäärä

Juoksutuksesta on sovittu hakijan ja Vuorilinnan Voima Oy:n välisellä sopimuksella. Sopimuksen mukaisesti yhtiö luovuttaa kalatiehen juoksutettavan veden korvauksetta seitsemän vuoden koeajan kalatien valmistumisen jälkeen.

Kosken kalatien mitoituksessa lähtökohtana on turvata vähintään 100 l/s virtaama kalatiehen ja vanhan uoman poikastuotantoalueelle kaikissa olosuhteissa. Jos kuitenkin laitoksen tulovirtaama alittaa 100 l/s, kaikki vesi juoksutetaan kalatiehen. Ajalla 1.9.–30.11. juoksutettava vesimäärä on keskimääräisesti 300 l/s. Tarkemmasta juoksutuksesta on sovittu vesivoiman omistajan kanssa ja juoksutusta voidaan rytmittää kertyvien kokemusten perusteella houkutusvirtaaman optimoimiseksi.

Hakijan ja voimayhtiön välisessä sopimuksessa on sovittu, että seitsemän vuoden koeajan aikana kertyneiden kokemusten perusteella haetaan kalatiehen juoksutettavien vesimäärien pysyttämistä uudella vesilain mukaisella hakemuksella.

Mitoitus

Kosken kalatien minimivirtaama on 100 l/s ja kalatiehen voidaan juoksuttaa enintään noin 700–800 l/s virtaama, jota suurempia virtaamia juoksutettaessa on kalatien rakenteita mahdollisesti vahvistettava isoilla kivillä ja kivi-kynnyksillä, jotka samalla nostavat vedenkorkeutta uomassa. Virtausnopeudet ovat kalatiessä luokkaa noin 0,3–0,5 m/s.

Hålldamin kalatie

Hålldamin kalatie tehdään säännöstelypadon vasemmalla puolella sijaitsevaan kanavaan, joka on toiminut sulkuna malmin kuljetusveneille. Kanava on tällä hetkellä yläosastaan suljettu maamassoilla.

Kalatietä varten tehdään vanhan kanavan kohtaan pohjapato, jossa on kynnyks ja loivan v:n muotoinen virtausaukko. Kynnyksen leveys on 9,0 m ja

harjakorkeus $N_{2000}+26,96$ m. Kynnyksessä olevan v-aukon leveys päältä on 5,0 m ja alimman kohdan korkeus on $N_{2000}+26,16$ m.

Padon kynnys ja samalla tiivistysydin tehdään 10 mm ponttiteräksestä tai 20 mm korkeapainelaminaatista. Tiivistysydin upotetaan tiiviiseen pohjamaahan noin 50 cm pohjan alapuolelle saakka. Tiivistysydin peitetään paikalta kaivettavalla tiiviillä moreenilla ja pato verhoillaan noin 50/200 luonnonkiviaineksella.

Kanavan sulkeneet maamassa poistetaan ja paikalle asennetaan kaksi rumpua. Rumpujen sisähalkaisina on 1500 mm, materiaalina HDPE, jäykkyys SN8, yläpituus 8,0 m ja alapituus 13,0 m. Rumpujen peittosyvyys on 1,0 m ja rumpujen sivutäytöt tehdään moreenilla tai 0/32 murskeella. Täytön tiivistys tehdään rumpuvalmistajan ohjeiden mukaisesti.

Rummut täytetään kiviaineksella kaltevuuteen noin 1:20. Kiviaineksena on poikaskivi 0+. Kiveys muotoillaan siten, että alivirtaama ohjautuu vain toiseen rumpuun.

Rumpujen alapuolisesta kanavasta poistetaan liete ja se korvataan poikaskivellä 1+ tasoon $+25,5$ m.

Kalatien alapäähän tehdään virtausohjain, jolla kalatien virtaus käännetään päävirtaukseen mahdollisimman hyvin kaloja houkuttavassa kulmassa. Virtauksen kohtaamiskulma päävirtaukseen tulee olla noin 30 astetta. Ohjaimen korkeus on noin $N_{2000}+26,40$ ja luiskat 1:3. Ohjaimen materiaalina on tiivis moreeni ja verhoilu tehdään luonnonkivellä noin 100/300. Myös paikalta saatavaa maa-ainesta voidaan käyttää.

Hälldamin kalatie on mitoitettu siten, että virtaama sen kautta loppuu vedenkorkeudella $N_{2000}+26,16$ m, joka korkeus on suunnilleen sama korkeus kuin vuoden 2006 poikkeuksellisen kuivuuden alin vedenkorkeus. Kalatien kautta virtaa vettä noin 150 l/s tyypillisellä Kirkkojärven kesävedenkorkeudella ja vedenkorkeuden noustessa tulvakorkeuteen virtaama kasvaa tasolle noin 800–1 000 l/s. Hälldamin virtausaukon muotoa voidaan vähäisissä määrin säätää juoksutuksesta säännöstelypadon käytöstä kertyvien kokemusten perusteella.

Hankkeen vaikutukset

Virtaamat ja vedenkorkeudet

Hankkeella ei ole vaikutuksia virtaamiin ja vedenkorkeuksiin muualla kuin Kosken vanhassa uomassa, johon juoksutetaan vettä kalatien kautta.

Virtaamat eivät pääuomassa muutu, koska toimenpiteiden seurauksena ei muodostu vesivarastoja, jotka aiheuttaisivat virtaamamuutoksia. Vedenkorkeudet voimalaitoksen ja Hälldamin padon välillä eivät muutu, koska voimalaitoksen automatiikka säätää entiseen tapaan juoksutusta ja vedenkorkeutta. Hälldamin padon yläpuoliset vedenkorkeudet eivät muutu, koska

säännöstelypadolla hallitaan entiseen tapaan selkeää pääosaa joen virtaamasta.

Pohjavesialueet

Hankkeella ei ole vaikutuksia pohjavesiin, koska pintavesien vedenkorkeudet eivät muutu.

Vedenlaatu	Toimenpiteillä ei ole pysyviä vaikutuksia veden laatuun, koska veden laatu ei muutu veden kulkiessa kalateiden kautta. Vesi saattaa väliaikaisesti hie-
man sementua, kun töitä tehdään voimalaitoksen alapuolella. Sementu-
mista saattaa myös esiintyä silloin kun vettä ensi kerran juoksutetaan kala-
teiden kautta. Sementuminen on kuitenkin näissä tapauksissa lievää ja vä-
liaikaista eikä siitä katsota aiheutuvan olennaista haittaa.
Kalasto	<p>Vaikutus kalastoon on erittäin merkittävä ja hankkeen tavoitteiden mukai-
nen.   Toimenpiteiden vaikutuksesta vaelluskalat kuten erityisesti taimen ja lohi,
mutta myös muut lajit pääsevät jälleen nousemaan Kiskonjoen ja sen sivu-
jokien lisääntymisalueille. Nousu lisää kalaston elinvoimaisuutta ja auttaa
säilyttämään erittäin uhanalaisen meritaimenen kantaa.</p>
Simpukat	Toimenpiteillä ei ole negatiivia vaikutuksia simpukoihin, koska simpukoita ei
ole hankealueilla ja simpukat oletettavasti selviävät lievestä sementumista
muutenkin hetkittäin sameassa joessa. Teoreettisesti taimenen määrän li-
sääntyminen joessa voisi auttaa taimenta väli-isäntänä käyttävien simpu-
koiden mahdollisessa lisääntymisessä ja/tai paluussa Kiskonjokeen.
Linnusto	Toimenpiteillä ei arvioida olevan vaikutuksia linnustoon, koska toimenpiteet
ovat suppea-alaisia ja niissä ei vaikuteta lintujen elinoloihin.
Nisäkkäät	Toimenpiteillä ei arvioida olevan vaikutuksia nisäkkäisiin, koska toimenpi-
teet ovat suppea-alaisia ja vesistöissä ja niissä ei vaikuteta nisäkkäiden elin-
oloihin. Periaatteessa saukon elinot paranevat vanhan uoman alueella,
jossa kalaravinnon määrä tulee kasvamaan.
Vesivoima	Toimenpiteiden vaikutuksesta vesivoiman tuotto pienenee Kosken kala-
tiehen johdettavan vesimäärän verran. Menetyksistä on sovittu vesivoiman
omistajan kanssa.
Kaavoitus	Toimenpiteillä ei ole vaikutuksia kaavoitukseen tai kaavojen toteuttamiseen.
Alue on kulttuuriympäristöä ja kalateiden voidaan katsoa sijoittuvan alueille,
joille ei käytännössä voida laatia intensiivisiä kaavoja.
Maisema	Toimenpiteillä on vaikutusta maisemaan erityisesti Kosken kalatien osalta.
Vaikutuksia on arvioitu suunnittelun yhteydessä ja suunnitelmaa on muo-
kattu maisemallisten seikkojen perusteella. Toimenpiteiden ei katsota vai-
kuttavan maisemaan haitallisesti.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja historialliset arvot

Toimenpiteillä on vähäisiä vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön ja historiallisiin kohteisiin erityisesti Kosken kalatien osalta. Arvoja ja historiallisia kohteita on selvitetty suunnittelun yhteydessä ja myös vaikutuksia on arvioitu suunnittelun yhteydessä. Suunnitelmaa on myös muokattu saatujen kommenttien perusteella. Toimenpiteiden ei katsota vaikuttavan kulttuuriympäristöön tai historiallisiin arvoihin siinä määrin, ettei hanketta voitaisi toteuttaa. Asiasta on Museovirasto antanut lausunnon 5.7.2017.

Natura-alue Kalateiden toteuttaminen ei heikennä Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Patorakennelmien tekeminen on heikentänyt Kiskonjoen luonnontilaisuutta ja kalojen liikkumista. Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa on suositeltu Kosken vanhan uoman ja Slussinkosken alueille kalataloudellisia kunnostustoimia ja kalateitä. Kalateiden rakentaminen lisäisi kalojen liikkuvuutta ja parantaisi myös simpukoiden elinoloja. Simpukat käyttävät eri kalalajeja isäntinään ja kalojen esiintyminen Kiskonjoen alueella mahdollistaa simpukoiden lisääntymisen. Nilviäisistä vuollejokisimpukka ja yksi salassa pidettävä laji kuuluvat Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin lajeihin. Kalateiden rakentaminen parantaisi näiden nilviäisten elinolosuhteita. Suunniteltujen kalateiden luota on inventoitu nilviäisiä kesäkuussa 2018. Alueilta ei löytynyt uhanalaista vuollejokisimpukkaa tai salassa pidettävää lajia.

Vesienhoidon suunnittelu

Hanke toteuttaa vesienhoidon suunnittelussa määritettyä tavoitetta kalojen kulkua helpottavien, vesienhoidon toimenpideohjelmassa nimettyjen, Kosken ja Hålldamin kalateiden rakentamisen.

Vaikutusten tarkkailu Toimenpiteiden vaikutuksia esitetään tarkkailtavaksi asentamalla Kosken kalatiehen kalalaskuri, jolla voidaan määrittää kalatien kautta kulkevat kalalajit ja yksilömäärät. Laskurin avulla voidaan arvioida toimenpiteiden tärkeimmän tavoitteen toteutumista. Tarkemmin seurantatapa määritetään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa.

Työaikaista veden samentumista esitetään tarkkailtavaksi päivittäisellä näkösyvyyden seurannalla noin 100–200 m työkohteen alapuolella silloin kun töitä tehdään muuten kuin kuivatyönä.

Vesienhoitosuunnitelma

Kiskonjoki kuuluu vesienhoidossa Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueeseen, jonka vesienhoitosuunnitelman pohjalta on tehty Saaristomeren valuma-alueen pintavesien toimenpideohjelma vuosille 2016–2021. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 Kiskonjoelle esitetään toteutettavaksi muun muassa kalankulkua helpottavia toimenpiteitä neljään kohteeseen, joista kaksi ovat Kosken ja Hålldamin

kalatiet. Tavoitteena on nostaa joen ekologinen luokitus tyydyttävästä hyväksi vuoteen 2021 mennessä.

Vesienhoidon suunnittelussa Kiskonjoki on luokiteltu ei voimakkaasti muutetuksi keskisuurten kangasmaiden joeksi. Hydrologis-morfologisesti muutuneisuus on melko suuri. Ekologiselta tilaltaan joki on luokiteltu tyydyttäväksi ja kemialliselta tilaltaan hyväksi.

Valmistelulupa ja perusteet valmisteluluvan myöntämiselle

Sopimuksen mukaan kalatiet luovutetaan niiden valmistuttua maanomistajalle. Kiskonjoen kalateiden rakentaminen on osa Freshabit Life IP-hanketta. Hakija on pyytänyt valmistelulupaa hankkeen toteuttamiseksi Freshabit-hankkeen kiireellisen aikataulun vuoksi.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Salon sekä Raaseporin kaupungeissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 2.9.2019. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Kuulutus ja hakemuksen keskeinen sisältö on julkaistu osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja kalatalousviranomaiselta, Salon ja Raaseporin kaupungeilta sekä Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisilta.

LAUSUNNOT

1) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on todennut seuraavaa:

Vesienhoito

Kiskonjoen vesimuodostuman ekologisen tilan luokka on Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman toisen suunnittelukauden luokituksen mukaan tyydyttävä. Tavoitteena on saavuttaa hyvä ekologinen tila vuoteen 2027 mennessä.

Hankkeessa on tarkoitus poistaa kalojen nousuesteitä ja ennallistaa kalojen elinympäristöä. Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Kalojen kulkua helpottavat toimenpiteet ovat vesienhoitosuunnitelmien

toimenpidevalikoimissa, joten voidaan katsoa, että hankkeella on positiivinen vaikutus vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen.

Pohjavedet

Hålldammin kalatie rakennetaan Kiskonjoen eteläpuolella olevaan vanhaan kanavaan Kosken pohjavesialueelle. Hakemusasiakirjoissa mainittu pohjavesialueella oleva osuuskunnan vedenottamo sijaitsee nykyisen padon vieressä Kiskonjoen pohjoispuolella rantaviivan läheisyydessä. Pohjaveden virtaussuunta on pohjavesialueella Kiskonjokeen päin, mutta rannalla olevassa kaivossa osa vedestä saattaa muodostua myös rantaimetyymällä joesta.

Ennalta arvioiden kalatien rakentamisella ei ole merkittävää haitallista vaikutusta pohjaveden laatuun ja määrään pohjavesialueella, kun huomioidaan, että Kiskonjoen vedenpinnan korkeudet eivät muutu ja rakentamistoimet ovat pääosin vähäisiä ja olemassa olevaan kanavaan kohdistuvia. Rakentamisen, kaivun ja kuljetusten yhteydessä on tarpeen noudattaa erityistä varovaisuutta pohjavesialueella. Alueelta kaivettavia maa-ainesjätteitä ei saa läjittää pohjavesialueelle siten, että pohjaveden laatu voisi heikentyä.

Natura

Suunnitelman mukaan kulkureitteinä käytetään olemassa olevia ajouria tai niittyjä. Muita kuin suunnitelmaan merkittyjä kaivuja tai läjityksiä ei saa tehdä Natura-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Kaivuiden käytännön toteutustapaa ja niiden vaikutuksia on vaikea arvioida, kun toteutustavan selosteessa on mukana vanhan uoman kunnostus, vaikka se ei sisälly tähän hakemukseen. Kalateiden rakenteiden sijoittumista suhteessa Natura-verkoston kohteeseen ei myöskään ole esitetty kartalla. Suunnitelman mukaan kosken kalatien alapää yhdistetään jouhevasti nykyiseen uomaan, mutta tarkempaa kuvausta toteutustavasta ei ole. Työt tulee toteuttaa niin, että Natura-alueelle ei läjitetä maamassoja (kalateiden ulkopuolelle). Lisäksi, jos mahdollista kaivuutoimenpiteet tulisi laidunalueella suorittaa lintujen pesimäkauden ulkopuolella.

Suunnitellut Kosken ja Hålldamin kalatiet sijoittuvat osin Kiskonjoen vesistön Natura 2000 -alueelle (FI0200083). Hakijan esittämän Natura vaikutusten tarveharkinnan mukaan kalateiden toteuttaminen ei heikennä Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Patorakennelmien tekeminen on heikentänyt Kiskonjoen luonnontilaisuutta ja kalojen liikkumista. Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa on suositeltu Kosken vanhan uoman ja Slussinkosken alueille kalataloudellisia kunnostustoimia ja kalateitä. Kalateiden rakentaminen lisääisi kalojen liikkuvuutta ja parantaisi myös simpukoiden elinoloja mahdollistaen simpukoiden lisääntymisen. Nilviäisistä voillejokisimpukka ja yksi salassa pidettävä laji kuuluvat Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin lajeihin. Kalateiden rakentaminen parantaisi uhanalaisten nilviäisten elinolosuhteita. Suunniteltujen kalateiden luota on

inventoitu nilviäisiä kesäkuussa 2018. Alueilta ei löytynyt uhanalaista vuollejokisimpukkaa tai salassa pidettävää lajia. Lisäksi suunnitelman mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia virtaamiin ja vedenkorkeuksiin. Virtaamat eivät pääuomassa muutu, eivätkä vedenkorkeudet muutu. Toimenpiteillä ei ole pysyviä vaikutuksia veden laatuun, koska veden laatu ei muutu sen kulkiessa kalateiden kautta. Vesi saattaa väliaikaisesti hieman samentua, kun töitä tehdään voimalaitoksen alapuolella. Samentumista saattaa myös esiintyä silloin kun vettä ensi kerran juoksutetaan kalateiden kautta. Samentuminen on kuitenkin näissä tapauksissa lievää ja väliaikaista eikä siitä katsota aiheutuvan olennaista haittaa. Vaikutus kalastoon on erittäin merkittävä ja hankkeen tavoitteiden mukainen. Vaelluskalojen nousu lisää kalaston elinvoimaisuutta ja auttaa säilyttämään erittäin uhanalaisen meritaimenen kantaa. Toimenpiteillä ei hakijan mukaan ole negatiivia vaikutuksia simpukoihin, koska simpukoita ei ole hankealueilla ja simpukat oletettavasti selviävät lievestä samentumista muutenkin hetkittäin sameassa joessa. Teoreettisesti taimenen määrän lisääntyminen joessa voi auttaa taimenta väli-isäntäänään käyttävien simpukoiden mahdollisessa lisääntymisessä ja/tai paluussa Kiskonjokeen. Toimenpiteillä ei arvioida olevan vaikutuksia linnustoon tai nisäkkäisiin, koska toimenpiteet ovat suppea-alaisia ja niissä ei vaikuteta lintujen/nisäkkäiden elinoloihin. Periaatteessa saukon elinolot paranevat vanhan uoman alueella, jossa kalaravinnon määrä tulee kasvamaan.

Kalateiden sijoittuminen olisi tullut esittää myös peruskartalla ja suhteessa Natura-verkoston kohteeseen. Lisäksi olisi Natura-vaikutusten esiarviossa tullut arvioida toimenpiteiden vaikutusta alueen Natura-luontotyyppeihin (Kosken säännöstelypadon ja tilustien sillan välinen alue on merkitty luontotyyppiltään vaihtelumuotoiksi ja rantasuoksi. Kosken padon ja Kirkkojärven välinen alue on luokiteltu Fennoskandian luonnontilaiseksi jokireitiksi.) Koska työt kuitenkin toteutetaan suunnitelman mukaan pääosin kuivatyönä työjärjestelyiden avulla tai työpatojen suojassa, ja se kohdistuu vain pieneen alaan Natura-luontotyyppijä, tästä ei todennäköisesti koidu merkittäviä suoria heikentäviä vaikutuksia Natura-luontotyyppeihin tai suojeluperusteena oleviin lajeihin tai merkittävää samentumista alapuoliseen vesistöön. Vuollejokisimpukoiden merkittävä esiintymä Latokartanonkoskessa on noin 5 km päässä toimenpidealueista, joten sinne asti samennusvaikutuksista ei todennäköisesti aiheudu merkittävää haittaa lajille. Pitkällä aikavälillä toimenpiteistä on merkittävää hyötyä Kiskonjoen vesistön Natura-alueen suojeluperusteena olevien vaelluskalakantojen lisääntymiselle, sekä niistä saattaa olla hyötyä myös mm. vuollejokisimpukan lisääntymiselle. Näin ollen varsinaista Natura-vaikutusten arviointimenettelyä ei tarvita.

Tarkkailu

Hankkeen mukaiset työt aiheuttavat vähäistä töiden aikaista samentumaa, jota muutenkin joessa esiintyy. Töiden vaikutuksia ei tarvitse erikseen tarkkailla.

Kalateiden vaikutusta yläpuoliseen vesistön vedenkorkeuteen on syytä tarkkailla säännöllisin väliajoin vähintään kahden vuoden ajan.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on katsonut, että hankkeille voidaan myöntää vesilain mukaiset luvat.

2) **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen** kalatalousviranomainen on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa hakemuksista.

3) **Salon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta** on todennut, ettei sillä ole huomauttamista kalateiden rakentamisesta Kosken voimalaitoksen tai Hålldamin padon ohi.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

4) **Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry** on Hålldamin kalatien osalta esittänyt, että samassa yhteydessä olisi syytä tarkastella ja määrittää Kirkkojärvelle vedenpinnan alaraja.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on selityksessään todennut, ettei hakemuksesta esitettyjen lausuntojen johdosta ole huomautettavaa.

Kiskon Kirkkojärven suojeluyhdistys ry:n antaman muistutuksen/mielipiteen osalta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö on todennut, että Hålldammin kalatiehankkeessa ei muuteta säännöstelylupaa, vaan tarkoituksena on säilyttää entiset vedenkorkeudet Kiskonjoessa ja Kirkkojärvässä.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Luparatkaisu 1)

Aluehallintovirasto myöntää Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle luvan Kosken kalatien rakentamiseen Kiskonjoella Salon kaupungissa hakemuksen mukaisesti.

Aluehallintovirasto myöntää Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten kalatien ylä- ja alapään rakenteisiin tarvittaviin alueisiin Salon kaupungissa sijaitsevasta kiinteistöistä Vattenområde 710-543-876-1.

Hankkeesta ei aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia määräyksiä.

Luparatkaisu 2)

Aluehallintovirasto myöntää Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle luvan Hålldamin kalatien rakentamiseen Kiskonjoella Salon kaupungissa hakemuksen mukaisesti.

Aluehallintovirasto myöntää Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten kalatien ylä- ja alapään rakenteisiin tarvittaviin alueisiin Salon kaupungissa sijaitsevasta kiinteistöistä Vattenområde 710-543-876-1.

Hankkeesta ei aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia määräyksiä.

Lupamääräykset, luparatkaisu 1) Kosken kalatie

Rakenteet

1. Kosken kalatie on rakennettava hakemukseen liitettyjen 1.8.2017 päivättyjen pohjapiirustusten nro 01-01 "Luonnonmukainen Kosken kalatie" (mittakaava 1:125) ja nro 01-02, leikkauspiirustuksen nro 02-01 (mittakaava 1:50), leikkauspiirustusten KT3 ja KT4 nro 02-02 (mittakaava 1:50), pituusleikkauspiirustuksen nro 02-03 (mittakaava 1:1 000) ja piirustuksen "Juoksutusrakenne" nro 03-01 (mittakaava 1:25) mukaisesti.

2. Kalatien suunnitelmiin ja toteutukseen sekä rakenteisiin voidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen hyväksymällä tavalla tehdä vähäisiä muutoksia, jotka eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia vesistössä eivätkä muutoinkaan loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Juoksutus kalatiehen

3. Kosken kalatiehen juoksutettavan virtaaman on oltava vähintään 100 l/s. Jos vesivoimalaitoksen tulovirtaama alittaa 100 l/s, kaikki vesi on juoksutettava kalatiehen.

1.9.–30.11. välisenä aikana juoksutettava vesimäärä on keskimäärin 300 l/s tai erikseen vesivoiman haltijan kanssa sovittavalla rytmityksellä vuoropäivin 400 l/s tai 200 l/s.

Juoksutusmääräys on määräaikainen siten, että se on voimassa 7 vuotta Kosken kalatien valmistumisen jälkeen. Hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä luvan haltijan on haettava uutta juoksutuslupaa kalatiehen.

Töiden suorittaminen ja kunnossapito

4. Kaivuutoimenpiteet on laidunalueella suoritettava lintujen pesimäkauden ulkopuolella.

5. Työt on toteutettava niin, ettei Natura-alueelle läjitetä maamassoja kalatien ulkopuolelle.

6. Luvan saajan on selvitettävä työalueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työt on toteutettava niitä vaurioittamatta.

7. Kaivuutöiden aikana on suoritettava arkeologista valvontaa Museoviraston hyväksymällä tavalla.

Mikäli töiden yhteydessä havaitaan kiinteän muinaisjäännöksen merkkejä, työ on muinaisjäännöksen kohdalta dokumentoitava kuvantaen ja mittapiirroksin arkeologin toimesta.

8. Rakennus- ja täyttötöyt on tehtävä siten, ettei vettä tarpeettomasti padoteta.

9. Jos töitä tehdään vesistön ollessa jäässä, on kohdat, joissa jäätä on rikottu tai jään kantavuus on toimenpiteen johdosta heikentynyt, merkittävä asianmukaisin varoituksin.

10. Luvan saajalla on oikeus tehdä vesialueelle ja rannoille tarvittavat väliaikaiset rakenteet ja työpadot, jotka on purettava töiden päätyttyä. Rakennuspaikalle kulkemisesta ja mahdollisista työmaateistä on sovittava erikseen maanomistajien kanssa.

11. Töiden valmistuttua rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

12. Luvan saajan on huolehdittava juoksutusrakenteiden ja kalatien ynnä muiden rakenteiden toimivuudesta ja kunnossapidosta asianmukaisesti.

Korvaukset

13. Töiden suorittamisesta aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Tarkkailu

14. Kalatien vaikutuksia yläpuolisen vesistön vedenkorkeuksiin on tarkkailtava säännöllisin väliajoin vähintään kahden vuoden ajan.

Tarkkailujen tulokset on toimitettava Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle tulosten valmistuttua. Tarkkailun päättymisen jälkeen tarkkailusta on tehtävä yhteenvedoraportti, joka toimitetaan vastaavasti.

15. Luvan saajan on seurattava kalojen kulkua kalatiessä ja raportoitava seurannasta siten kun 7.4.2015 allekirjoitetussa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Kosken vesivoimalaitoksen omistajan Vuorilinnan Voima Oy:n välisen sopimuksen kohdassa 6. on kirjattu.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

16. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä kolmen vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin viiden vuoden kuluessa siitä lukien,

kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttö-oikeus raukeavat.

Ilmoitukset

17. Töiden aloittamisesta on vähintään 30 vrk aiemmin ilmoitettava kirjallisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille, Museovirastolle sekä tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maa- ja vesialueiden omistajille.

18. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä Museovirastolle.

Lupamääräykset, luparatkaisu 2) Hålldamin kalatie

Rakenteet

19. Hålldamin kalatie on rakennettava hakemukseen liitetyn 1.8.2017 päivätyn piirustuksen "Hålldamin kalatie" nro 05-01 mukaisesti.

20. Kalatien suunnitelmiin ja toteutukseen sekä rakenteisiin voidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla tehdä vähäisiä muutoksia, jotka eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia vesistössä eivätkä muutoinkaan loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Töiden suorittaminen ja kunnossapito

21. Hankealueilta kaivettavia maa-ainesjätteitä ei saa läjittää pohjavesialueelle siten, että pohjaveden laatu voi heikentyä.

22. Työt on toteutettava niin, ettei Natura-alueelle läjitetä maamassoja kalatien ulkopuolelle.

23. Luvan saajan on selvitettävä työalueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työt on toteutettava niitä vaurioittamatta.

24. Kaivuutöiden aikana on suoritettava arkeologista valvontaa Museoviraston hyväksymällä tavalla.

Mikäli töiden yhteydessä havaitaan kiinteän muinaisjäännöksen merkkejä, työ on muinaisjäännöksen kohdalta dokumentoitava kuvantaen ja mittapiirroksin arkeologin toimesta.

25. Rakennus- ja täyttötöyt on tehtävä siten, ettei vettä tarpeettomasti padoteta.

26. Jos töitä tehdään vesistön ollessa jäässä, on kohdat, joissa jäätä on rikottu tai jään kantavuus on toimenpiteen johdosta heikentynyt, merkittävä asianmukaisin varoituksin.

27. Luvan saajalla on oikeus tehdä vesialueelle ja rannoille tarvittavat väliaikaiset rakenteet ja työpadot, jotka on purettava töiden päätyttyä. Rakennuspaikalle kulkemisesta ja mahdollisista työmaateistä on sovittava erikseen maanomistajien kanssa.

28. Töiden valmistuttua rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

29. Luvan saajan on huolehdittava juoksutusrakenteiden ja kalatien ynnä muiden rakenteiden toimivuudesta ja kunnossapidosta asianmukaisesti.

Korvaukset

30. Töiden suorittamisesta aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Tarkkailu

31. Kalatien vaikutuksia yläpuolisen vesistön vedenkorkeuksiin on tarkkailtava säännöllisin väliajoin vähintään kahden vuoden ajan.

Tarkkailujen tulokset on toimitettava Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle tulosten valmistuttua. Tarkkailun päättymisen jälkeen tarkkailusta on tehtävä yhteenvedoraportti, joka toimitetaan vastaavasti.

32. Luvan saajan on seurattava kalojen kulkua kalatiessä ja raportoitava seurannasta siten kun 7.4.2015 allekirjoitetussa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Kosken vesivoimalaitoksen omistajan Vuorilinnan Voima Oy:n välisen sopimuksen kohdassa 6. on kirjattu.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

33. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä kolmen vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin viiden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttö-oikeus raukeavat.

Ilmoitukset

34. Töiden aloittamisesta on vähintään 30 vrk aiemmin ilmoitettava kirjallisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille, Museovirastolle sekä tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maa- ja vesialueiden omistajille.

35. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Salon ja Raaseporin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä Museovirastolle.

Perustelut luparatkaisujen 1) ja 2) osalta

Hankkeesta saatava hyöty

Kiskonjoen on todettu soveltuvan uhanalaisen meritaimenen ja lohen elin- ja lisääntymisympäristöksi. Joessa on useita nousuesteitä ja hanke poistaa niistä kaksi, Kosken ja Hålldamin patojen aiheuttaman nousuesteen. Hanke on Valtioneuvoston periaatepäätöksenä 8.3.2012 annetun kansallisen kalatiestrategian mukainen ja Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman 2016–2021 tavoitteiden mukainen. Hanketta kokonaisuutena voidaan pitää yleisen edun mukaisena.

Hankkeella ei ole vaikutusta patoturvallisuuteen eikä tulvariskien hallintasuunnitelmiin.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Ruoppaukset ja rakentamiset aiheuttavat vesistössä tilapäistä samentumista ja mahdollisesti vedenpinnan nousua. Haitta on tilapäinen ja paikallinen. Kaivutyöt tulee tehdä vesilain 2 luvun 7 §:n mukaisesti siten, että vesistölle ja vesiluonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eikä vettä tarpeettomasti samenneta tai padoteta.

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeesta yleisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa eikä turvallisuutta, ei aiheuta vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteisiin tai vesiluontoon eikä huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja.

Hakija on sopinut ranta-alueiden omistajan kanssa tarvittavista alueista ja niistä suoritettavista korvauksista. Hakija on tehnyt Kosken vesivoimalaitoksen omistajan (Vuorilinnan Voima Oy) kanssa yhteistyösopimuksen koskien kalan kulun edistämistä Kosken voimalaitoksella ja Hålldamin padolla. Muilta osin hankkeella ei ole haitallisia vaikutuksia maa- ja vesialueiden omistajille tai muille vesiympäristöön liittyvien etujen tai oikeuksien haltijoille.

Hanke ei ole ristiriidassa alueen kaavoituksen kanssa. Maisemalliset näkökohdat ja historialliset suojeluarvot otetaan huomioon hankkeen toteutuksessa.

Käyttöoikeuksien myöntäminen

Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan saajalle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan yhteiseen vesialueeseen 710-543-876-1. Käyttöoikeuden myöntämisestä ei aiheudu korvattavaa edunmenetystä, sillä käyttöoikeus koskee erittäin pientä aluetta ja hanke ei vähennä vesialueen arvoa, vaan päinvastoin parantaa vesialueen kalataloudellista ja virkistysellistä arvoa. Hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Ranta-alueiden osalta käyttöoikeuksista on sovittu erikseen hakijan ja asianomaisten ranta-alueiden kiinteistönomistajan kesken.

Sovelletut säännökset

Vesilain (587/2011) 2 luvun 13 a §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5–8 §, 10 ja 11 §

Valmistelulupa

Aluehallintovirasto oikeuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Perustelut

Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Luvassa tarkoitetut työt ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai sen määräyksiä muutetaan.

Sovelletut säännökset

Vesilain 3 luvun 16 ja 17 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Lausunnot on otettu huomioon luparatkaisussa ja määräyksissä. Kiskon Kirkkojärven suojeluyhdistys ry:n antaman muistutuksen osalta todetaan, että hankkeessa ei ole tarkoituksena Kirkkojärven keskivedenpinnan tai säännöstelyn muuttaminen. Järven vedenpinnan korkeus määrittyy voimassa olevan säännöstelyluvan mukaan.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksut ovat:

- 1) 3 263 euroa
- 2) 3 263 euroa

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen vuosien 2019 ja 2020 maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) ja sen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Asetusta sovelletaan vuonna 2019 vireille pantuihin hakemuksiin. Maksutaulukon mukaan kalatietä koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 5 020 €. Maksu peritään 35 % alempana, jos asian käsittelyn vaatima työmäärä on taulukossa mainittua pienempi. Tässä tapauksessa maksu on 5 020 euroa – 1 757 euroa = 3 263 euro per lupa.

PÄÄTÖKSISTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätökset Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Salon kaupunki
 Raaseporin kaupunki
 Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Raaseporin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
 Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksistä

Listan dpoESAVI-13894-2019 ja dpoESAVI-14116-2019 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja internetissä

Tieto päätösten antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksistä kuulutetaan Salon ja Raaseporin kaupunkien virallisilla ilmoitustauluilla.

Päätökset julkaistaan aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

MUUTOKSENHAKU

Päätöksiin saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Ville Salonen ja esitellyt ympäristölakimies Sinikka Laitakari.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 10.1.2020 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												